

Foretræde for Folketingets Transportudvalg d. 7. maj 2024

Miljø- og klimagevinster ved genanvendelse af udtjente dæk

I Danmark alene registreres årligt ca. 43.000 tons udtjente dæk. Udtjente dæk indeholder en række materialer i form af gummi, stål og tekstil, som kan genanvendes til produktion af en lang række nye produkter. For hvert ton dæk, som genanvendes frem for at gå til forbrænding, spares klimaet for 700 kg CO₂. Materialer produceret ved genvinding af udtjente dæk kan af den grund anses som en markant miljø- og klimamæssig gevinst for samfundet, da alternativet er deponi eller afbrænding af dækkene. Hertil skal også indregnes de ressourcer, som spares ved at mindske efterspørgslen på jomfruelige materialer og produkter.

Derfor er det vores vision i Genan, at udtjente dæk i højere grad udnyttes som en ressource i stedet for affald. Genan er en Viborg-baseret miljøvirksomhed, som er verdensførende inden mekanisk genanvendelse af dæk for så vidt angår teknologi, tonnage og footprint.

Bedre veje og aktuelle forsøg

Asfaltmix består i hovedtræk af tre ingredienser: Sten og skærver (ca. 90%), bitumen (5-10%) samt fyldstof og additiver (0-5%). I de senere år er det blevet almindeligt at opgradere bitumen med forskellige additiver, som forbedrer bitumens egenskaber. Dette kaldes 'modificering'.

Den mest anvendte bitumen-modificering er SBS (styren-butadien-styren), der er et jomfrueligt, oliebaseret produkt. Brug af gummipulver fra udtjente dæk kan med fordel erstatte SBS som bitumen-modificering. Asfalt med gummi fra genanvendte dæk er en omkostningseffektiv og miljøvenlig løsning, da gummimodificerede vejstrækninger i mindre grad slår revner og bliver sporkørt. Desuden har modificeret asfalt støjdempende egenskaber.

Asfalt med genvundet gummipulver fra udtjente dæk anvendes i mange lande og er f.eks. et lovkrav i Australien og i Bayern i Tyskland. Også i Danmark har det været anvendt, og det er senest afprøvet som test i Aarhus Kommune på Malling Kirkevej mhp. at sammenligne gummimodificeret asfalt med traditionel asfalt. Der er aktuelt dialog med flere andre kommuner samt Vejdirektoratet om at få denne asfalttype udbredt flere steder i landet. Med bedre politisk regulatoriske vilkår kan udbredelsen af asfalt med iblandet gummi dog gå endnu hurtigere.

Stil krav om brug af genanvendte materialer ved udbud af asfalanlæg

Med dette foretræde ønsker vi derfor at sætte fokus på mulighederne for iblanding af genanvendt gummi i ny asfalt. For i lyset af de betydelige økonomiske, klima- og miljømæssige gevinster, som iblanding af genanvendt gummi i asfalt kan medføre, er det oplagt, at der skabes bedre politiske vilkår for at realisere disse gevinster.

Konkret foreslår vi på den baggrund, at der:

- Stilles krav om høj andel genanvendte materialer til polymer-modificering ved udbud af nye veje og investeringer i anlæg af ny infrastruktur.
- Indføres et krav om brug af modificeret asfalt og bitumen med gummi fra udtjente dæk i offentlige udbud af anlæg af ny asfalt.
- Foretages en revidering af Vejdirektoratet og Banedanmarks LCA-værktøj 'InfraLCA', så der tages højde for gevinsterne ved benyttelse af gummi fra udtjente dæk ved modificering af asfalt og bitumen i beregninger af infrastrukturprojekters miljø- og klimapåvirkning.